

Chambre des Représentants

SESSION 1954-1955.

29 JUIN 1955.

PROJET DE LOI

contenant le budget ordinaire du Congo Belge
et du Ruanda-Urundi pour l'exercice 1955.

PROJET DE LOI

contenant le budget des Recettes et des Dépenses
extraordinaires du Congo Belge et du Ruanda-
Urundi pour l'exercice 1955.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES COLONIES (1)

PAR M. HOUSIAUX.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a consacré plusieurs séances à l'examen des budgets, ainsi que bon nombre de réunions à l'examen de la politique générale poursuivie en Afrique. Il ne peut être question de relater toutes les questions soulevées à ces occasions : le rapport deviendrait interminable. Aussi, votre rapporteur se contentera-t-il de reproduire, après les avoir rangées, selon un ordre nécessairement arbitraire mais qu'il croit logique, les questions

(1) Composition de la Commission : MM. Joris, président; Dequae, Deschepper, Develter, De Vleeschauwer, Gillès de Pélichy, Goetghebeur, Vanden Boeynants, Van Elslande, Verlackt, Wigny, Willot. — Bohy, Brunfaut, Daman, De Kinder, Fayat, Housiaux, Hoyaux, Major, Rombaut, Sainte. — Demuyter, Lahaye.

Voir :

- A) 266 (1954-1955) :
— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.
B) 267 (1954-1955) :
— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1954-1955.

29 JUNI 1955.

WETSONTWERP

houdende de gewone begroting van Belgisch-
Kongo en van Ruanda-Urundi voor het dienst-
jaar 1955.

WETSONTWERP

houdende de begroting der Buitengewone Ont-
vangsten en Uitgaven van Belgisch-Kongo en van
Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1955.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE KOLONIËN (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER HOUSIAUX.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Uw Commissie heeft verschillende vergaderingen gewijd aan de bespreking van de begrotingen en daarna aan het onderzoek van de algemene politiek die in Afrika wordt gevoerd. Er kan hier geen sprake van zijn al de kwesties uiteen te zetten die naar aanleiding hiervan werden opgeworpen : het verslag zou eindeloos worden. Uw verslaggever zal er zich dan ook toe beperken de vragen en opmerkingen weer te geven waartoe de beraadslaging over

(1) Samenstelling van de Commissie : de heren Joris, voorzitter; Dequae, Deschepper, Develter, De Vleeschauwer, Gillès de Pélichy, Goetghebeur, Vanden Boeynants, Van Elslande, Verlackt, Wigny, Willot. — Bohy, Brunfaut, Daman, De Kinder, Fayat, Housiaux, Hoyaux, Major, Rombaut, Sainte. — Demuyter, Lahaye.

Zie :

- A) 266 (1954-1955) :
— N° 1 : Ontwerp overgemaakt door de Senaat.
B) 267 (1954-1955) :
— N° 1 : Ontwerp overgemaakt door de Senaat.

et remarques auxquelles l'examen des budgets proprement dits a donné lieu.

Afin d'alléger la lecture, on a renoncé habituellement à employer la formule « Un membre est d'avis que... » et « le Ministre a répondu... », quand le contexte suffisait à faire comprendre qu'il s'agissait d'un Commissaire ou du Ministre des Colonies.

I. — Problèmes institutionnels.

L'évolution particulièrement rapide que subissent les territoires d'outre-mer conduit, naturellement, à repenser les diverses institutions qui les dominent.

1) La répartition des pouvoirs entre l'Administration d'Afrique et le Département ne doit-elle pas être revue en fonction des moyens contemporains de communication, tels que le téléphone, qui permet aujourd'hui de converser directement entre interlocuteurs se trouvant en Belgique et au Congo, telle que la poste aérienne, qui a mis Bruxelles à moins d'un jour de Léopoldville ?

2) Des règles, comme celle qui exige cinq années de résidence en Afrique pour faire partie du Conseil de Gouvernement, ont pour résultat d'exclure, d'importantes instances consultatives, des hommes dont les avis peuvent être précieux. Parmi eux, se trouvent ceux qui exercent des fonctions nouvelles, comme les secrétaires des syndicats, ou ceux dont une modification de structure peut amener la nomination. Un membre estime que si l'on peut envisager une réduction de la durée du séjour requise, elle doit néanmoins rester suffisante pour garantir une connaissance certaine de l'Afrique.

3) Un certain nombre de décisions devrait être réservé aux Chambres Législatives, quoiqu'elles entrent dans les pouvoirs consentis au Ministre des Colonies (après Consultation du Conseil Colonial) par la loi de 1908.

Le Ministre a répondu que ces trois questions s'inscrivent dans l'étude d'une réforme générale des institutions qui doit être entreprise.

4) Par ailleurs, certaines observations du Conseil Colonial sur le projet de décret relatif à l'organisation des villes, ont exigé que le Ministre prenne à nouveau l'avis du Gouvernement général.

5) Enfin, dans le cadre des projets de modification budgétaire qui sont à l'étude en Afrique et au Département, il pourrait y avoir certain intérêt à connaître les projets de budgets ordinaire et extraordinaire établis par le Gouvernement général, de manière à mettre en lumière les modifications apportées par le Département. Les inconvénients sont cependant majeurs qui s'opposent à telle communication : ce serait découvrir à la fois le ministre et son administration et transformer en opposition qui pourrait avoir son reflet sur le terrain politique, ce qui n'est que consultation interne de l'administration.

II. — Les problèmes administratifs.

A. — *En Europe*, 1) l'extension des questions relatives au Travail et à Prévoyance Sociale font penser à la création d'une Direction générale ayant cet objet.

de eigenlijke begrotingen aanleiding heeft gegeven, na ze naar eigen goeddunken te hebben gerangschikt in een volgorde die hem nochtans logisch voorkomt.

Om de lezing te vergemakkelijken, werd doorgaans afgezien van de formule « Een lid is van mening dat... » en « De Minister antwoordt... », wanneer uit de tekst duidelijk genoeg blijkt dat het een commissielid of de Minister van Koloniën betreft.

I. — Institutionele problemen.

De bijzonder snelle ontwikkeling van de overzeese gebiedsdelen leidt er natuurlijk toe dat de verschillende instellingen waardoor zij worden beheerst, uit een ander oogpunt worden bekeken.

1) Moet de verdeling van de machten tussen het Afrikaans Bestuur en het Departement niet worden herzien in het licht van de moderne verkeersmiddelen, zoals de telefoon, waardoor het thans mogelijk is rechtstreeks een gesprek te voeren tussen België en Congo, zoals de luchtpost, waardoor Brussel op minder dan één dag van Leopoldstad is komen te liggen ?

2) Sommige regelen, zoals die waarbij een verblijf van vijf jaar in Afrika vereist is om deel uit te maken van de Gouvernementsraad, hebben ten gevolge dat uit belangrijke raadgevende organen, personen wier adviezen kostbaar kunnen zijn, worden uitgesloten. Er zijn er onder hen die nieuwe functies uitoefenen, zoals de vakbondsecretarissen, of diegenen die ingevolge een structuurhervorming zouden kunnen benoemd worden. Een lid is van oordeel dat zo een vermindering van de vereiste verblijfsduur kan in overweging worden genomen, deze laatste evenwel toereikend moet blijven om een werkelijke kennis van Afrika te verzekeren.

3) Een bepaald aantal beslissingen zou moeten voorbehouden worden aan de Wetgevende Kamers, alhoewel zij onder de bevoegdheden vallen die door de wet van 1908 aan de Minister van Koloniën werden toegekend (na overleg met de Koloniale Raad).

De Minister heeft geantwoord dat deze drie kwesties binnen het Kader vallen van de studie van de algemene hervorming van de instellingen, die moet worden aangevat.

4) Anderzijds, ingevolge zekere opmerkingen van de Koloniale Raad op het ontwerp van decreet betreffende de inrichting van de Steden, moest de Minister opnieuw het advies van het Gouvernement-Generaal inwinnen.

5) Ten slotte, in het kader van de ontwerpen tot wijziging der begroting die in Afrika en in het Departement ter studie liggen, ware het niet zonder belang de ontwerpen van gewone en buitengewone begroting te kennen die door het Gouvernement-Generaal worden opgemaakt, ten einde de door Departement aangebrachte wijzigingen in het licht te stellen. Met een dergelijke mededeling zijn echter grote nadelen gemoeid, want aldus zouden én de Minister én zijn Bestuur in het gedrang worden gebracht, en zou, wat slechts een interne raadpleging van het bestuur is, kunnen ontgaan in een oppositie die op politiek gebied een weerklank zou kunnen vinden.

II. — De administratieve problemen.

A. — *In Europa*, 1) wordt de oprichting van een Algemene Directie voor de kwesties betreffende de arbeid en de sociale voorzorg overwogen wegens de uitbreiding van deze vraagstukken.

2) un Office de l'Information a été créé. Les anciens dirigeants du service ont été placés sous les ordres d'un président et de deux directeurs généraux. N'est-ce pas là une « *diminutio capitis* » imméritée pour les fonctionnaires en cause ?

Ce n'est évidemment pas là le but poursuivi par cette création.

Les fonctions de l'ancien personnel restent aussi importantes que dans le passé. Mais il était nécessaire de grouper, dans une même inspiration, tous ceux qui s'occupent des multiples problèmes d'information posés par la Colonie, que ce soit pour l'étranger, pour la Belgique ou pour les indigènes, que ce soit par la TSF, la télévision ou les moyens classiques.

B. — *En Afrique*, un incident récent provoqué par un arrêt de la Cour d'appel d'Elisabethville, a rendu de l'actualité à l'emploi des langues en matière administrative et judiciaire.

Le Ministre a donné l'assurance que la liberté du choix de la langue sera respectée. Des mesures vont être prises, notamment en vue de la composition des cours et tribunaux, de manière telle qu'au moins une chambre d'expression néerlandaise puisse être constituée à tout moment.

III. — La création de parastataux.

N'y a-t-il pas lieu de s'inquiéter des divers projets du Ministre, dont on apprend l'intention de créer bon nombre d'importants parastataux? Ainsi, il serait question d'un Office de gestion du Portefeuille, d'un Office de développement économique du Congo belge, d'un Office de développement du Bas-Congo.

De pareilles initiatives ne sont-elles pas de nature à vider l'administration de son contenu au bénéfice des offices, et diminuer dans une proportion importante et regrettable la responsabilité ministérielle ?

Si des formes de gestion nouvelles sont exigées par le développement de la Colonie, on est toujours à la recherche de la meilleure solution... Le Ministre déclare que ce sont d'ailleurs là des matières trop importantes pour être tranchées par le législateur colonial habituel : elles feront l'objet soit de projets de loi dont le Parlement sera appelé à délibérer, soit de discussions parlementaires préalables. Cependant, il est utile de souligner que les Régies appartiennent tant à la tradition congolaise qu'à la tradition belge et qu'aucune objection de principe n'est imaginable en ce qui concerne semblable forme de gestion publique.

De nombreuses questions ont été posées relativement aux offices de développement et, plus spécialement, à propos des projets dont la presse s'est faite l'écho et qui sont relatifs à l'exploitation des ressources hydro-électriques du Bas-Congo.

Plusieurs membres de la Commission ont exprimé leur inquiétude.

Le Ministre s'est engagé à faire parvenir aux commissaires toute la documentation remise aux membres de la Commission Nationale qu'il a instituée sous la présidence de M. le Sénateur Roger Motz.

Il a annoncé un exposé général de la question, tout en soulignant que rien ne sera fait avant que l'avis de la Commission Nationale soit donné ni avant que le Parlement n'ait été saisi.

2) een Informatiebureau werd opgericht. De vroegere bestuurders van de dienst werden onder het gezag van een voorzitter en twee directeurs-generaal geplaatst. Is dit geen onverdiende « *diminutio capitis* » voor de betrokken ambtenaren ?

Dit kan in geen geval de bedoeling bij die oprichting geweest zijn.

De functies van het vroeger personeel blijven even belangrijk als in het verleden. Het was evenwel noodzakelijk onder eenzelfde leiding alle personen samen te brengen die zich bezig houden met de diverse informatievraagstukken die betrekking hebben op de Kolonie, zowel voor het buitenland als voor het moederland of voor de inlanders, zowel door middel van de radio, de televisie of met de klassieke middelen.

B. — *In Afrika* werd de kwestie van het gebruik der talen in bestuurs- en gerechtszaken opnieuw op het voorplan gebracht ingevolge een recent incident, naar aanleiding van een arrest van het Hof van beroep te Elisabethstad.

De Minister gaf de verzekering dat de vrije keuze van de taal zal geëerbiedigd worden. Maatregelen werden genomen, o.m. in verband met samenstelling der rechtbanken en hoven, opdat te allen tijde een Nederlandstalige kamer zou kunnen samengesteld worden.

III. — De oprichting van parastatale instellingen.

Is het niet verontrustend dat de Minister diverse ontwerpen heeft aangaande de oprichting van een zeker aantal parastatale instellingen? Zo zou er sprake zijn van een Bureau voor het beheer van de portefeuille, van een Bureau voor de economische ontwikkeling van Belgisch-Congo, van een Bureau voor de ontwikkeling van Beneden-Congo.

Zijn dergelijke initiatieven niet van dien aard dat ze de taak van het bestuur aan Bureau's overdragen en de ministeriële verantwoordelijkheid in belangrijke en betreurenswaardige mate verminderen ?

Ofschoon de ontwikkeling van de Kolonie nieuwe beheersvormen eist, werd tot nog toe de beste oplossing nog niet gevonden... Het betreft hier trouwens kwesties die te veel belang hebben om door de gewone koloniale wetgever te worden opgelost : eventueel zullen of wel wetsontwerpen aan het Parlement ter bespreking voorgelegd worden, of wel voorafgaande parlementaire besprekingen gevoerd worden. Toch kan er worden op gewezen dat de overheidsbedrijven zowel in Congo als in België tot de traditie behoren en dat er geen principiële bezwaren kunnen ingebracht worden tegen deze vorm van overheidsbeheer.

Talrijke vragen werden gesteld in verband met de diensten voor ontwikkeling en meer in 't bijzonder naar aanleiding van de ontwerpen waarvan in de pers gewag werd gemaakt en die betrekking hebben op de exploitatie van de hydro-electrische hulpbronnen van Beneden-Congo.

Verscheidene leden der Commissie gaven uiting aan hun ongerustheid.

De Minister beloofde de volledige documentatie die ter hand werd gesteld van de leden van de Nationale Commissie door hem onder het voorzitterschap van Senator Roger Motz ingesteld, aan de Commissieleden te laten geworden.

Hij kondigde een algemene uiteenzetting over die kwestie aan waarbij hij de nadruk er op legde dat niets zal worden gedaan vooraleer de Nationale Commissie advies zal hebben uitgebracht noch voordat de kwestie aan het Parlement zal zijn voorgelegd.

Votre Commission a décidé de consacrer plusieurs séances à ce sujet.

Un rapport spécial sera établi à l'usage de la Chambre.

IV. — La Défense de la Colonie et la Défense Nationale.

1) La question de la collaboration entre la Force Publique et le Département de la Défense Nationale vient d'être mise à nouveau en lumière par le récent voyage du Ministre de la Défense Nationale au Congo belge.

C'est ainsi qu'une conférence entre l'Etat-major général de l'Armée et le commandement de la Force Publique aura lieu prochainement.

La collaboration militaire belgo-congolaise peut s'accomplir de deux manières : par la création d'une armée unique d'abord; par la coopération de l'armée coloniale avec l'armée métropolitaine d'autre part, comme c'est le cas dans les territoires français. Cette dernière solution paraît être la meilleure. Il faut, en effet, une formation spéciale aux officiers métropolitains pour commander des unités africaines. De plus, la Force Publique a des fonctions éducatives et de police à remplir. La défense de la Colonie sera donc assurée par la Force Publique avec l'aide de certaines unités métropolitaines qui pourront y être adjointes afin de remplir des missions bien spécifiques.

2) Quant à la conception de la défense, l'étendue du Congo impose que la défense soit organisée non pas sous forme de ligne continue, mais en créant des centres de résistance aux endroits sensibles.

3) Enfin, une mission belge s'occupe d'étudier, en Afrique, le problème de la création d'une gendarmerie à l'image de celle qui existe en Belgique, afin de soulager la Force Publique de ses missions de police.

V. — Problèmes judiciaires.

1) Une Commission spéciale va être constituée pour étudier la question de la réforme judiciaire. La tendance générale du futur projet sera de mettre fin aux différences existant entre Blancs et Noirs en matière judiciaire.

2) En attendant, le recours en Cassation sera rendu possible d'ici peu.

3) La codification du droit coutumier est malaisée : La force évolutive de la coutume est très vive et varie grandement de région à région. On espère toutefois pouvoir réaliser un Code de droit civil d'application générale ou quasi générale. Pour le moment, on se préoccupe de faire l'inventaire des coutumes existantes.

VI. — Le Colonat.

1) Certains commissaires sont d'avis qu'une politique de peuplement blanc au Congo belge est inopportune. Il ne peut être question d'établir en Afrique n'importe qui, n'importe quand pour faire n'importe quoi. Le colonat a une mission sociale d'encadrement tendant à l'éducation des masses indigènes. C'est un colonat de service dont l'Afrique a besoin et non un colonat d'exploitation.

Uw Commissie heeft beslist hieraan verschillende vergaderingen te wijden.

Een bijzonder verslag zal ten gebruike van de Kamer worden opgemaakt.

IV. — Verdediging van de Kolonie en Landsverdediging.

1) De kwestie van de samenwerking tussen de Weermacht en het Departement van Landsverdediging werd op nieuw in 't licht geplaatst door de recente reis van de Minister van Landsverdediging in Belgisch-Congo.

Zo zal eerlang een conferentie tussen de Generale Staf van het Leger en de Bevelhebber van de Weermacht plaatsvinden.

De Belgisch-Congolese militaire samenwerking kan op twee wijzen geschieden : in de eerste plaats, door de oprichting van één enkel leger; anderzijds, door de samenwerking van het koloniaal leger met het moederlandsleger, zoals in de Franse gebieden. Laatstgenoemde oplossing schijnt de beste te zijn. De officieren uit het moederland moeten inderdaad een bijzondere opleiding ontvangen om het bevel te kunnen voeren over Afrikaanse eenheden. Bovendien heeft de Weermacht opvoedende en politieopdrachten te vervullen. De verdediging van de Kolonie zal dus worden verzekerd door de Weermacht, met de hulp van sommige moederlandse eenheden, die er kunnen aan toegevoegd worden om wel bepaalde opdrachten te vervullen.

2) Wat de opvatting van de verdediging betreft, eist de uitgestrektheid van Congo dat de verdediging niet in de vorm van een onafgebroken lijn, maar door middel van weerstandscentra op de kwetsbare punten wordt ingericht.

3) Ten slotte, onderzoekt een Belgische zending in Afrika het vraagstuk van de oprichting van een rijkswacht, naar het voorbeeld van die welke in België bestaat, ten einde de politieopdrachten van de Weermacht te vervullen.

V. — Gerechtelijke problemen.

1) Er zal een bijzondere Commissie worden opgericht om de kwestie van de gerechtelijke hervorming te bestuderen. Over 't algemeen zal het toekomstig ontwerp er naar streven een einde te maken aan het onderscheid dat in gerechtszaken tussen blanken en negers bestaat.

2) Intussen zal binnenkort voorziening in Cassatie worden mogelijk gemaakt.

3) De codificering van het gewoonterecht is een moeilijke taak. De ontwikkelingskracht van de gewoonte is zeer sterk en vertoont grote verschillen van streek tot streek. Men hoopt nochtans een algemeen of haast algemeen toepasselijk Burgerlijk Wetboek te kunnen opmaken. Men is thans bezig de inventaris van de bestaande gewoonten op te maken.

VI. — Het Kolonaat.

1) Sommige Commissieleden zijn van oordeel dat een politiek die er op gericht is Belgisch-Congo met blanken te bevolken niet wenselijk is. Er kan geen sprake van zijn in Afrika om het even wie om het even wanneer te vestigen voor om het even wat. Het kolonaat heeft een sociale taak als kader met het oog op de opvoeding van de inlandse massa. Afrika heeft behoefte aan een dienend kolonaat, niet aan een exploiterend kolonaat.

Le Ministre répète qu'en cette matière le Gouvernement se conformera à la déclaration gouvernementale. Il faut faire un effort en faveur du colonat, mais celui-ci doit être sélectionné. Le service de la colonisation de l'administration d'Afrique a accru ses effectifs. Il est impossible de provoquer en Belgique un exode massif vers la Colonie de la part de nos nationaux. Le Ministre marque, en fait, son accord sur la formule : il faut en Afrique un colonat de service et non pas un colonat d'exploitation.

Un membre fait observer le désaccord qu'il y a entre la déclaration actuelle du Ministre et celles contenues dans les déclarations gouvernementales du 4 mai 1954 et du 10 novembre 1954.

Le Gouvernement, avait dit M. Van Acker, favorisera l'aménagement des zones qui conviennent à l'extension du colonat et facilitera l'installation des jeunes ménages au Congo.

Ce point de vue se trouve encore renforcé dans la déclaration gouvernementale du 10 novembre 1954, car voici ce que dit alors M. Van Acker : « Comme moyens de développement du colonat, nous citerons notamment la mise en activité de la commission consultative du colonat, la réforme des services de la colonisation dans le sens d'une plus large autonomie, l'assouplissement de la réglementation de la société du colonat. »

Le membre estime que la position du Ministre est pour le moins étrange, elle se sépare résolument des intentions gouvernementales auxquelles il avait largement souscrit et il ne peut d'aucune façon faire sienne la nouvelle formule que semble adopter M. le Ministre :

« Il faut en Afrique un colonat de service et non pas un « colonat d'exploitation ». »

Le Ministre estime au contraire que le texte qu'il adopte et les citations faites par le dit membre sont parfaitement compatibles.

Un commissaire fait observer que la formule du colonat de service ne peut toutefois pas aboutir à élever des restrictions ou limitations abusives. Il ne peut admettre que l'adoption du principe que le colonat doit rendre service au développement économique du Congo, impliquerait qu'une politique de peuplement blanc au Congo serait inopportune.

Ce commissaire estime, au contraire, qu'il y a déjà lieu de promouvoir une politique positive de peuplement blanc tout en veillant à développer ainsi même un colonat qui soit, à la fois sélectionné quant à sa qualité et aussi nombreux que possible.

2) Les disponibilités de la Société de Crédit au Colonat seront bientôt entièrement engagées, remarque un membre. N'y a-t-il pas lieu de prendre des précautions à ce propos surtout du fait qu'il serait opportun d'assouplir les conditions de prêt ? Déjà, la Société de Crédit au Colonat a connu une augmentation de son capital, le faisant passer de 300 à 500 millions.

3) Un autre membre se demande si c'est une bonne politique que de favoriser l'installation, comme colons, des fonctionnaires ayant accompli 15 ans de services administratifs.

Aux yeux de bon nombre de commissaires, ce sont cependant là les colons les plus souhaitables.

4) L'établissement de sites de colonat dans la vallée de la Lufira en particulier et dans les grandes vallées katan-gaises en général a suscité quelques questions. Un centre d'études de l'I.N.E.A.C. y a été établi. Les premiers résultats font apparaître que les sites contenant des sols se

De Minister herhaalt dat de Regering op dit stuk zal handelen overeenkomstig de Regeringsverklaring. Er dient een inspanning gedaan ten gunste van het kolonaat, maar op de kolonisten moet een scherpe selectie worden toegepast. In de Dienst Kolonisatie van het Departement werd het effectief verhoogd. Het is niet mogelijk in België een massale uittocht van onze landgenoten naar de Kolonie op touw te zetten. In feite stemt de Minister in met formule : Afrika heeft nood aan een dienend kolonaat, niet aan een exploitierend kolonaat.

Een lid wijst er op dat de huidige verklaring van de Minister niet overeenstemt met hetgeen voorkomt in de regeringsverklaringen van 4 Mei 1954 en 10 November 1954.

De Regering, verklaarde de heer Van Acker, zal de inrichting der zones die best passen voor de uitbreiding van het kolonaat bevorderen en de vestiging van jonge gezinnen in Congo vergemakkelijken.

Dit punt werd nog verder ontwikkeld in de regeringsverklaring van 10 November 1954, want toen zegde de heer Van Acker het volgende : « Onder de middelen tot bevordering van het kolonaat, kunnen we onder meer wijzen op het in werking stellen van de Adviserende Commissie van het kolonaat, de hervorming van de diensten der kolonisatie met het oog op een bredere autonomie, de versoepeling van de reglementering van de Maatschappij voor Krediet aan het Kolonaat. »

Het lid acht het standpunt van de Minister op zijn minst zonderling; het wijkt beslist af van de regeringsinzichten waarmee hij ten volle zijn instemming had betuigd en hij kan geenszins de nieuwe formule aanvaarden die de Minister schijnt voor te staan :

« In Afrika is een dienstkolonaat en niet een exploitatiekolonaat nodig. »

De Minister is integendeel van oordeel dat de door hem aangenomen tekst en de door bedoeld lid aangehaalde citaten volkomen verenigbaar zijn.

Een lid merkte op dat de formule van het dienstkolonaat evenwel niet mag leiden tot het invoeren van overdreven restricties of beperkingen. Hij kan niet aanvaarden dat de aanneming van het beginsel luidens welk het kolonaat ten dienste moet staan van de economische ontwikkeling van Congo zou inhouden dat een politiek tot vestiging van blanken in Congo zou zijn.

Bedoeld lid is integendeel van oordeel, dat een positieve politiek tot vestiging van blanken in de hand moet worden gewerkt mits daarbij zorg te dragen om aldus een kolonaat te ontwikkelen geselecteerd wat zijn kwaliteit betreft en zo talrijk mogelijk.

2) De beschikbare geldmiddelen van de Maatschappij voor Krediet aan het Kolonaat zullen weldra volledig vastgelegd zijn, merkt een lid op. Moeten in dit verband geen voorzorgsmaatregelen worden genomen, vooral daar het wenselijk ware de leningsvoorwaarden soepeler te maken ? De Maatschappij voor Krediet aan het Kolonaat heeft reeds een kapitaalsverhoging gekend, waardoor haar kapitaal van 300 tot 500 miljoen is gestegen.

3) Een ander lid vraagt zich af of het een goede politiek is de ambtenaren, die 15 jaar administratieve dienst hebben vervuld aan te zetten om zich als kolonisten te vestigen.

Naar het oordeel van talrijke leden der Commissie zijn dit nochtans de meest gewenste kolonisten.

4) De vestiging van nederzettingen voor kolonisten in de vallei van de Lufira in het bijzonder en in de grote valleien van Katanga in het algemeen heeft enkele vragen uitgelokt. Een studiecentrum van het NILCO werd opgericht. Uit de eerste resultaten blijkt dat de plaatsen waar de grond voor

prêtant à la culture sont relativement rares et, là où ils existent, lourdement grevés de droits indigènes.

5) Un membre estime que, lorsque les projets arriveront à maturité, la réalisation des projets de colonisation doit être confiée à un organisme du genre « Cobelkat », plutôt que de s'en remettre à la colonisation individuelle ou sous l'égide de sociétés comme l'Union Minière ou le B.C.K.

Il est d'avis que le projet de colonisation des Mokotos devrait être rejeté.

VII. — Les revenus des indigènes.

1) Un planning social avait été établi pour la période 1950-1954 en vue d'adopter les salaires à l'index, de faire disparaître les salaires anormalement bas et d'obtenir une augmentation réelle des salaires de 5 % par trimestre. Des mesures ont-elles été prises pour établir un planning nouveau après 1954 ?

Un décret de juillet 1954 a augmenté le pouvoir d'achat de 20 % en majorant les rations de manière importante.

2) Au Kivu, le régime des allocations familiales n'avait pas été appliqué par les colons parce que les conditions économiques y sont différentes de celles existant dans les autres régions. L'application du régime légal a été différée jusqu'en 1955. Il y est maintenant d'application, mais à un taux moins élevé.

3) Au Ruanda-Urundi, l'application du régime est différée.

4) L'élévation du revenu des indigènes dans les zones rurales est indispensable. Elle aidera à empêcher l'exode massif vers les villes qui se poursuit. Avec d'autres mesures, telles que la suppression des corvées, elle rendra plus attrayant le séjour en brousse et établira, enfin, une commune mesure entre la rémunération du travail de l'agriculteur indigène et celle du salarié.

Afin de mesurer avec précision l'évolution de ces revenus, le Ministre a fait établir un tableau reprenant les prix minima d'achats des produits de cueillette fixés, au cours de ces quatre dernières années, par les gouverneurs de province (annexe 1).

5) Dans cet ordre d'idées, la baisse du prix de l'huile de palme sur le marché mondial (jusque 8.750 francs la tonne) avait amené, en 1953, la mise en application de trois mesures : la réduction des tarifs de transport dans les Uélé; la suppression des droits de sortie; la réduction du prix d'achat à l'indigène. Il était entendu que si le prix dépassait à nouveau 11.000 francs, ces mesures seraient supprimées, en commençant par l'augmentation du prix d'achat à l'indigène. Or, cette mesure n'a pas été prise, alors que les droits de sortie ont été rétablis partiellement. Cependant, ils n'ont plus varié depuis janvier 1954. Si le prix d'achat à l'indigène n'a pas été augmenté, c'est parce que le prix de vente, sur le marché, subit encore des fluctuations trop profondes. Dès qu'il se stabilisera, des mesures d'équité seront prises en faveur du producteur indigène.

6) Certains milieux européens (colons) se seraient vivement opposés au développement des cultures pérennes chez les indigènes, telle que celle du café, au Kivu. Selon certains échos, certaines dispositions auraient été prises qui rendraient ces cultures malaisées.

landbouw geschikt is vrij zeldzaam zijn en, daar waar ze bestaan, zwaar belast met inlandse rechten.

5) Een lid is van oordeel dat, zodra de ontwerpen volledig zijn uitgewerkt, de verwezenlijking van de kolonisatieprojecten moet worden toevertrouwd aan een organisme zoals « Cobelkat », liever dan de kolonisatie individueel te laten gebeuren of met de steun van vennootschappen zoals de « Union Minière » of de BCK.

6) Hij meent dat het ontwerp tot kolonisatie van de Mokoto's moet worden verworpen.

VII. — De inkomsten der inlanders.

1) Voor het tijdperk 1950-1954 werd een sociale planning opgemaakt ten einde de lonen aan het indexcijfer aan te passen, de abnormaal lage lonen te doen verdwijnen en een werkelijke loonsverhoging van 5 % per trimester te bekomen. Werden er maatregelen genomen om na 1954 een nieuwe planning op te maken ?

Een decreet van Juli 1954 heeft de koopkracht met 20 % doen stijgen door de rantsoenen merklijk te verhogen.

2) In Kivu werd het regime van de kinderbijslag door de kolonisten niet toegepast, omdat de economische toestanden er verschillen van die in de andere streken. De toepassing van de wettelijke regeling werd tot in 1955 uitgesteld. Thans is zij er van toepassing, maar de uitkeringen zijn lager.

3) In Ruanda-Urundi wordt de toepassing van de regeling verdaagd.

4) Het is volstrekt noodzakelijk de inkomsten der inlanders in de plattelandsgebieden te verhogen. Dit zal er toe bijdragen de nog steeds voortgaande massale uittocht naar de steden tegen te houden. Samen met andere maatregelen, o.m. de afschaffing van de karweien, zal deze verhoging het leven in de rimboe aantrekkelijker maken en eindelijk de bezoldiging van de arbeid der inlandse landbouwers in verhouding brengen met die van de loonarbeiders.

Om de evolutie van die inkomsten nauwkeurig te beoordelen heeft de Minister een tabel doen opmaken, waarin de minimum-aankooprijzen voor ingezamelde producten worden opgegeven, die in de loop der jongste vier jaren door de provinciegouverneurs werden vastgesteld (bijlage 1).

5) In dit verband werden in 1953, ingevolge de daling van de prijs der palmolie op de wereldmarkt (tot 8.750 frank per ton), drie maatregelen toegepast : vermindering van de vervoertarieven in de Uele's; afschaffing van de uitvoerrechten; verlaging van de prijs van aankoop bij de inlanders. Overeengekomen was dat, als de prijs opnieuw 11.000 frank te boven ging, die maatregelen zouden opgeheven worden, te beginnen met de verhoging van de prijs van aankoop bij de inlanders. Maar die maatregel werd niet genomen, terwijl de uitvoerrechten gedeeltelijk werden hersteld. Sedert Januari 1954 bleven die rechten onveranderd. Dat de prijs van aankoop bij de inlanders niet werd verhoogd ligt hieraan dat de verkoopprijs op de markt nog te veel op en neer gaat. Zodra hij stabiel wordt, zullen maatregelen worden genomen, die voor de inlandse producenten een billijke toestand zullen scheppen.

6) Sommige Europese kringen (kolonisten) zouden zich heftig hebben verzet tegen de ontwikkeling van cultures bij de inlanders, o.m. de koffiecultuur in Kivu. Het gerucht loopt, dat bepaalde maatregelen werden genomen om die cultures te bemoeilijken.

Un haut fonctionnaire a été envoyé sur place. Il est arrivé à un accord. Il ne peut être question que des entraves quelconques soient apportées au développement de ces cultures hautement éducatives et destinées à donner un revenu stable à la société coutumière indigène.

VIII. — Questions sociales.

1) Les sanctions pénales et les corvées seront supprimées endéans les trois ans. Un engagement, dans ce sens, a été pris par le Ministre auprès de l'O.I.T. A cette occasion, le Ministre souligne combien les rapports se sont améliorés avec cette instance internationale au cours des derniers mois.

2) En matière de pensions pour les indigènes, une Commission a été chargée d'en élaborer les modalités. Elle aura bientôt terminé ses travaux.

3) La liberté syndicale des fonctionnaires continue de préoccuper la Commission. Il n'est pas admissible que les agents de l'Etat ne puissent se grouper en syndicats pour la défense de leurs conditions d'existence. Une promesse formelle a été faite à ce propos. Une commission a étudié le statut syndical des fonctionnaires et est arrivée à une conclusion qui fut soumise au Gouverneur général; celui-ci a donné son avis.

Selon ce statut nouveau, il faut abroger le décret de mars 1921 et le remplacer par l'arrêté royal qui a été préparé par la dite Commission.

Un commissaire met ses collègues en garde sur le danger qui peut surgir de voir les fonctionnaires se mêler, sur ce plan, aux employés du secteur privé.

L'A.F.A.C., dit-il, suffit parfaitement à assurer la défense de leurs intérêts légitimes.

4) En ce qui concerne la liberté syndicale des indigènes, le régime actuel devrait être assoupli afin que leur éducation sociale puisse se poursuivre sans entraves.

IX. — Questions diverses.

1) Un membre constate que l'article 2 du Budget Ordinaire marque une augmentation de 5 millions. A ce propos, il désire connaître le personnel détaché d'Afrique et non placé sous l'autorité de l'administration.

Quatre fonctionnaires sont en missions temporaires auprès du Ministre.

Mais, cela étant dit, il y a lieu de préciser :

1° Que l'article 2 est majoré exactement de 4.603.000 fr. et non de 5 millions;

2° Que 242 personnes sont payées sur le prix de cet article, parmi lesquelles 11 seulement sont détachées d'Afrique.

2) Un membre s'étonne de ce que l'arrêté ministériel du 31 janvier 1955 annonce qu'il sera dérogé pendant un an aux règles de recrutement des agents de la 1re catégorie. Il fait observer que, par cet arrêté, le ministre a abrogé toutes les conditions requises dans l'arrêté royal organique du statut des fonctionnaires pour le recrutement des agents de la 1re catégorie. Ainsi, un arrêté-ministériel abrogerait un arrêté royal; c'est d'ailleurs avant la publication de cet

Een hoog ambtenaar werd ter plaatse gezonden. Hij heeft een akkoord bereikt. Het is niet te aanvaarden dat de ontwikkeling van die cultures, die een hoogst opvoedend karakter hebben en aan de inlandse gewoonterechtelijke maatschappij een stabiel inkomen moeten bezorgen, aan enigszins wordt belemmerd.

VIII. — Sociale kwesties.

1) De kastijdingen en de karweien zullen binnen een termijn van drie jaar worden afgeschaft. De Minister heeft in die zin een verbintenis aangegaan bij de I. A. O. In dit verband wijst de Minister er op hoezeer de betrekkingen met dat internationaal organisme in de loop van de jongste maanden verbeterd zijn.

2) Inzake pensioenen voor de inlanders werd een Commissie gelast de modaliteiten er van op te maken. Zij zal weldra met haar werkzaamheden klaar zijn.

3) De syndicale vrijheid van de ambtenaren houdt nog steeds de aandacht van de Commissie gaande. Het gaat niet op dat de leden van het Rijkspersoneel zich niet in vakverenigingen zouden mogen groeperen om hun levensvoorwaarden te verdedigen. Er werd dienaangaande een uitdrukkelijke belofte gedaan. Een commissie heeft het syndicaal statuut van de ambtenaren onderzocht en is tot een gevolgtrekking gekomen die aan de Gouverneur-generaal werd voorgelegd; deze heeft zijn advies verstrekt.

Volgens dat nieuw statuut moet het decreet van Maart 1921 worden ingetrokken en vervangen door het koninklijk besluit dat door vermelde Commissie werd voorbereid.

Een Commissielid maakt zijn collega's attent op het gevaar dat kan ontstaan uit de vermenging, op dit vlak, van de ambtenaars met de bedienden uit de private sector.

De A.F.A.C. volstaat volkomen om de verdediging van hun gewettigde belangen waar te nemen.

4) Wat de syndicale vrijheid der inlanders betreft, zou het huidige stelsel moeten versoepeld worden opdat hun sociale opleiding zonder hinder zou kunnen worden voortgezet.

IX. — Diverse kwesties.

1) Een lid stelt vast dat artikel 2 van de Gewone Begroting een verhoging met 5 miljoen vertoont. Hij wenst in dit verband te weten hoeveel personeelsleden uit Afrika werden gedetacheerd die niet onder het gezag van het Bestuur staan.

Vier ambtenaren vervullen een tijdelijke opdracht bij de Minister.

Er dient echter te worden opgemerkt :

1° Dat artikel 2 werd verhoogd met juist 4.603.000 frank en niet met 5 miljoen;

2° Dat 242 personen op grond van dit artikel worden betaald, waaronder slechts 11 uit Afrika werden gedetacheerd.

2) Een lid verwondert zich er over dat bij het ministerieel besluit van 31 Januari 1955 ter kennis wordt gebracht dat gedurende een jaar zal worden afgeweken van de regelen inzake werving van ambtenaren der 1ste categorie. Hij merkt op dat de Minister door dat besluit al de voorwaarden heeft opgeheven, die het koninklijk besluit tot regeling van het statuut der ambtenaren voor het werven van de ambtenaren der 1ste categorie stelt. Een ministerieel besluit

arrêté ministériel qu'en exécution de celui-ci la nomination d'un vice-gouverneur général a paru au *Moniteur*.

Le ministre s'est contenté, en l'espèce, de faire application de l'article 7bis du statut des fonctionnaires. Cet article prévoit la possibilité pour le ministre de déroger à certaines règles pour le recrutement eu égard aux besoins spéciaux en Afrique. A son avis, ces besoins peuvent être d'ordre technique, sans doute, mais aussi d'ordre purement administratif.

3) Pour ce qui est de la visite de Congolais en Belgique, le ministre s'est engagé à faire examiner soigneusement le programme des visites, de manière à ce que le temps soit réparti judicieusement comme par le passé entre les divers établissements et œuvres sans discrimination philosophique ou religieuse.

4) La question du tourisme en Afrique est liée à la question du développement hôtelier qui, à l'heure actuelle, est encore insuffisant. Le ministre s'intéresse particulièrement à l'extension de l'industrie hôtelière.

5) Le financement de l'Office des Cités Africaines se fait par l'Office lui-même sous forme d'emprunts privés à des organismes paraétatiques, tels que la Caisse d'Épargne Congolaise.

6) On avait essayé de « transvaser » au Congo la population pléthorique du Ruanda. N'est-ce pas une erreur d'avoir arrêté ce mouvement? — L'immigration libre n'a pas été entravée. Mais ce que l'on a voulu éviter, c'est l'immigration organisée; elle menaçait de créer des minorités politiques.

Enfin, plutôt que l'émigration, le pouvoir de Tutelle doit s'ingénier à trouver pour les habitants du Ruanda-Urundi la possibilité de vivre chez eux en y favorisant l'expansion économique.

Les deux projets ont été adoptés par 10 voix contre 9.

Le présent rapport a été adopté par 10 voix contre une et quatre abstentions.

Le Rapporteur,

G. HOUSIAUX.

Le Président,

L. JORIS.

zal dus een koninklijk besluit opheffen; trouwens de benoeming van een vice-gouverneur-generaal is ter uitvoering van dit ministerieel besluit in het *Staatsblad* verschenen voordat dit besluit was bekendgemaakt.

De Minister heeft in dit geval artikel 7bis van het ambtenarenstatuut eenvoudig toegepast. Dit artikel laat voor de Minister de mogelijkheid open, ten aanzien van de bijzondere behoeften in Afrika, van sommige regelen inzake werving af te wijken. Naar zijn oordeel kunnen die behoeften ongetwijfeld van technische, maar ook van administratieve aard zijn.

3) Wat de bezoeken aan België door Congolezen betreft, ging de Minister de verbintenis aan het programma der bezoeken zorgvuldig te laten onderzoeken, opdat de beschikbare tijd zoals vroeger, op oordeelkundige wijze over de verschillende inrichtingen en werken zou worden verdeeld, zonder enige wijsgerige of godsdienstige discriminatie.

4) De kwestie van het toerisme in Afrika houdt verband met de ontwikkeling van het hotelbedrijf die thans nog niet toereikend genoeg is. De bijzondere aandacht van de Minister zal uitgaan naar de uitbreiding van het hotelbedrijf.

5) De financiering van de Dienst der Afrikaanse Wijken gebeurt door die Dienst zelf, in de vorm van private leningen bij parastatale organismen, zoals de Congolese Spaarkas.

6) Men heeft getracht het bevolkingsoverschot van Ruanda naar Congo over te brengen. Is het niet verkeerd dat men die beweging heeft stopgezet? — De vrij inwijking werd niet belemmerd. Men heeft veeleer de georganiseerde inwijking willen verhinderen, omdat zij dreigde politieke minderheden tot stand te brengen.

Ten slotte, moet het Trustschapsbestuur, veeleer dan uitwijking, er naar streven voor de inwoners van Ruanda-Urundi de mogelijkheid te scheppen op eigen bodem te leven, door de economische expansie in de hand te werken.

Beide ontwerpen werden aangenomen met 10 tegen 9 stemmen.

Dit verslag werd goedgekeurd met 10 stemmen tegen één en vier onthoudingen.

De Verslaggever,

G. HOUSIAUX.

De Voorzitter,

L. JORIS.

ANNEXE I.

**Prix minima
des Produits agricoles commercialisés.**

Achat à l'indigène.

BIJLAGE I.

**Minimumprijzen
van de gecommmercialiseerde Landbouwproducten.**

Aankoop bij de inlander.

Spécification — Nauwkeurige opgave	Province de Léo — Provincie Leo				Province de l'Equateur — Evenaarsprovincie				Province Orientale — Oostprovincie				Province du Kivu — Provincie Kivu			
	Minima absolus — Absolute minima				Minima absolus — Absolute minima				Minima absolus — Absolute minima				Minima absolus — Absolute minima			
	1951	1952	1953	1954	1951	1952	1953	1954	1951	1952	1953	1954	1951	1952	1953	1954
Mais en grains — Mais in korrels...	(1) 1,30	(1) 1,30	(1) 1,30	(1) 0,70	1,20	1,00	1,25	1,25	0,60	1,20	0,80	1,25	0,60	1,—	1,—	1,—
Farine de maïs — Gemalen maïs ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Riz Paddy — Paddy-rijst ...	1,25	1,50	1,50	1,50	1,—	1,—	1,—	1,—	1,50	1,50	1,50	1,70	1,50	1,50	1,50	1,50
Riz Paddy décortiqué — Gepelde Paddy-rijst ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,25	2,50	2,50	2,50
Millet — Gierst ...	0,75	1,25	1,10	1,10	—	—	—	—	0,60	1,—	1,—	1,—	1,—	0,90	0,90	0,90
Café Robusta — Koffie Robusta ...	—	—	—	—	19,—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Café Arabica — Koffie Arabica ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30,—	30,—	30,—	25,—	—	—	—
Manioc frais (2) — Maniok : vers (2)	0,30	0,30	0,30	0,30	0,50	0,40	0,50	0,50	0,30	0,50	0,60	0,60	0,20	0,25	0,25	0,25
Manioc cossettes — Maniokschijfjes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,70	0,80	0,80	1,25
Manioc carottes — Maniokwortelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0,70	—	—	—
Patates douces — Zoete pataten ...	0,95	1,50	1,40	1,40	—	—	—	—	0,30	0,40	0,50	0,20	—	0,30	0,30	0,30
Pommes de terre — Aardappelen ...	4,50	3,75	3,25	3,25	—	—	—	—	2,50	2,75	2,50	2,50	0,50	1,—	1,70	1,70
Bananes — Bananen ...	0,90	2,25	0,90	0,90	1,—	0,90	0,60	0,60	(2) 0,25	0,40	0,30	0,30	—	0,30	0,30	0,30
Farine de bananes — Bananenmeel...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,—	1,—	1,—	1,—
Haricots — Bonen ...	4,65	4,75	5,—	5,—	2,—	2,—	4,50	4,50	2,50	2,50	2,50	2,50	0,90	1,50	1,50	1,50
Sésame — Sesam ...	3,—	4,—	9,—	9,—	4,50	3,50	4,—	4,—	1,50	2,50	2,50	2,50	—	—	—	—
Arachides en coques (3) — Aardnoten : onpeeld (3)	3,—	3,75	3,75	3,75	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,—	2,—	2,—
Arachides décortiquées — Gepelde aardnoten...	—	—	—	—	5,—	5,—	5,—	5,—	5,—	5,—	5,—	5,—	3,50	3,50	3,50	3,50
Urena — Urena ...	6,50	2,90	4,—	4,—	—	—	—	—	7,—	5,—	6,—	6,—	—	—	—	—
Copal — Copal ...	8,—	4,50	4,20	4,20	4,80	3,50	4,—	4,—	5,50	5,—	4,50	4,50	5,—	3,75	3,75	3,75
Palmistes — Palmpitten ...	3,25	2,50	2,50	2,50	3,25	2,25	2,25	2,25	3,—	2,50	2,50	2,50	2,50	0,90	0,90	0,90
Fruits de palme — Palmnoten ...	0,75	0,60	0,50	0,55	0,75	0,70	0,60	0,50	0,75	0,60	0,60	0,50	0,75	0,75	0,60	0,60
Raphia — Raffia ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Froment — Tarwe ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,50	2,50	2,50	2,50
Coton — Katoen ...	—	—	—	—	4,87	7,85	6,35	—	7,85	7,60	6,35	6,35	8,11	7,93	6,35	6,35
Tabac — Tabak ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Observations :

- (1) Ces prix constituent les minima absolus mais varient cependant de 1,30 à 1,80 selon les régions et les distances des voies de chemins de fer et des voies navigables.
 (2) Idem de 0,25 à 1,30.
 (3) Idem de 3,00 à 4,50.
 (4) Tabac fr. 10,50, 1re qualité; 5,— francs toute qualité traitable.

Opmerkingen :

- (1) Die prijzen zijn absolute minima; zij schommelen nochtans tussen 1,30 en 1,80 volgens de streken en de afstand van de spoorwegen en de waterwegen.
 (2) Idem : tussen 0,25 à 1,30.
 (3) Idem : tussen 3,00 en 4,50.
 (4) Tabak : fr. 10,50, 1ste kwaliteit; 5 frank elke verhandelbare kwaliteit.

ANNEXE I (suite).

BIJLAGE I (vervolg).

Prix minima
des Produits agricoles commercialisés.

Achat à l'indigène.

Minimumprijzen
van de gecommmercialiseerde Landbouwproducten.

Aankoop bij de inlander.

Spécification — Nauwkeurige opgave	Province du Katanga — Provincie Katanga				Province du Kasai — Provincie Kasai				Ruanda-Urundi — Ruanda-Urundi			
	Minima absolus — Absolute minima				Minima absolus — Absolute minima				Minima absolus — Absolute minima			
	1951	1952	1953	1954	1951	1952	1953	1954	1951	1952	1953	1954
Maïs en grains — Maïs in korrels...	1,10	1,65	1,60	1,50	(10) 0,75	(10) 0,75	(10) 0,75	1,—	—	—	—	—
Farine de maïs — Gemalen maïs ...	—	—	—	—	(9) —	(9) —	(9) —	—	—	—	—	—
Riz Paddy — Paddy-rijst ...	2,—	2,—	2,—	2,—	1,—	1,50	1,50	1,25	—	—	—	—
Riz Paddy décortiqué — Gepelde Paddy-rijst ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Millet — Gierst ...	1,50	3,35	2,—	2,—	1,25	1,—	1,85	—	—	—	—	—
Café Robusta — Koffie Robusta ...	—	—	—	—	28,—	28,—	36,—	36,—	—	—	—	—
Café Arabica — Koffie Arabica ...	—	—	—	—	—	—	—	—	(*) 23,65	(*) 20,85	(*) 18,40	(*) 30,10
Manioc frais (2) — Maniok : vers (2)	—	—	1,30	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Manioc cossettes — Mantiokschijfjes	1,—	1,50	—	1,10	(6) 0,65	(7) 1,—	(8) 0,70	0,70	—	—	—	—
Manioc carottes — Mantiokwortelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Patates douces — Zoete pataten ...	1,—	1,50	1,25	1,25	—	—	—	—	—	—	—	—
Pommes de terre — Aardappelen ...	3,—	2,50	2,50	2,50	—	—	—	—	—	—	—	—
Bananes — Bananen ...	1,50	1,80	2,—	2,—	2,—	—	—	—	—	—	—	—
Farine de bananes — Bananenmeel...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Haricots — Bonen ...	1,90	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	—	—	—	—
Sésame — Sesam ...	3,—	3,—	3,—	3,—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arachides en coques (3) — Aardnoten : on gepeld (3) ...	—	—	—	—	2,50	2,80	2,50	3,—	—	—	—	—
Arachides décortiquées — Gepelde aardnoten...	3,50	3,50	2,75	2,70	3,25	3,50	(5) 3,05	3,75	—	—	—	—
Urena — Urena ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Copal — Copal ...	—	—	—	—	6,—	5,—	3,50	3,50	—	—	—	—
Palmistes — Palmpitten ...	3,25	2,50	2,50	2,50	3,50	3,—	3,—	3,—	—	—	—	—
Fruits de palme — Palmpitten ...	—	—	—	—	0,75	0,75	0,60	0,60	0,75	0,70	0,60	0,60
Raphia — Raffia ...	—	—	—	2,50	—	—	—	—	—	—	—	—
Froment — Tarwe ...	3,25	3,25	3,25	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coton — Katoen ...	7,85	7,60	6,35	6,35	7,85	7,60	6,35	6,35	7,85	7,60	6,35	6,35
Tabac — Tabak ...	—	—	5/10,50	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Observations :

- (2) Idem de 0,25 à 1,30.
 (3) Idem de 3,00 à 4,50.
 (4) Tabac fr. 10,50, 1re qualité; 5,— francs toute qualité traitable.
 (5) Mêmes données que pour le (1), ces minima étant de 3,05 à 3,75 selon les régions.
 (6) Idem de 0,65 à 1,—.
 (7) Idem de 1,— à 1,50.
 (8) Idem de 0,70 à 1,30.
 (9) Idem de 1,— à 2,40.
 (10) Idem de 0,75 à 1,70.
 (*) Café en parche.

Opmerkingen :

- (2) Idem : tussen 0,25 à 1,30.
 (3) Idem : tussen 3,00 en 4,50.
 (4) Tabak : fr. 10,50, 1ste kwaliteit; 5 frank elke verhandelbare kwaliteit.
 (5) Zelfde gegevens als voor (1); de minima schommelen tussen 3,05 en 3,75 volgens de streek.
 (6) Idem : van 0,65 tot 1,—.
 (7) Idem : van 1,— tot 1,50.
 (8) Idem : van 0,75 tot 1,30.
 (9) Idem : van 1,— tot 2,40.
 (10) Idem : van 0,75 tot 1,70.
 (*) Koffie in de schil.